

goslovanskimi dvigalnimi napravami in so sedaj na delu potapljači. Potapljači so predvsem potegnili iz ladje truplo edine smrtne žrtve pri nesreči, strojnika Grieshaberja. Rajnega so našli poleg tanka za nafto, katerega je še odprl v zadnjem trenutku, s čimer je rešil pred enim letom v morje spuščeno bojno ladjo eksplozije in je s tem dejanjem preprečil popolno uničenje ladje.

Pomanjkanje duhovnikov na Hrvaškem je predmet, s katerim se peča zagrebški nadškof dr. Stepinac v svojem postnem pastirskem pismu. Prav zanimive so številke, ki jih navaja to pismo. Nadškofija obsega ozemlje 22.000 kvadr. kilometrov, na katerem prebiva 1.800.000 vernikov. Župnij je 367, od katerih so mnoge prevelike, vsled česar bi bilo potrebno jih razdeliti in boljše zaokrožiti. Za katehetska mesta je danes potrebno vsaj 200 katehetov, poleg tega je treba 367 župnikov in najmanj 300 kaplanov. Za redno dušno pastirsko službo po župnijah in za veroučitelje je danes treba najmanj 900 duhovnikov. V nadškofiji pa je samo 573 svetnih duhovnikov, od katerih je le 500 sposobnih za delo. Primanjkljaj duhovniškega osebja torej znaša 500 oseb.

»Jutro« (3. februarja) je objavilo na zadnji strani člančič o razmerju med obleko in moralo, ki mu je namen dokazati z zgodovinskimi »dejstvi«, da med obleko in moralo ni tesne, notranje zveze. Prava narodopisna znanost kajpada uči druga, in to resnična dejstva, da so namreč vsi narodi rabili in rabijo obleko, da pokrivajo svojo nagoto. Če res ni nobene zveze med obleko in moralo, kakor to uči JNS glavno glasilo, naj »Jutro« kulturni zgodovinar odgovori na vprašanje: Zakaj pa najpriprednejša prirodna ljudstva v vročih krajih ne hodijo kar naga okoli, saj jim radi vročine ni treba niti najmanjšega koščka obleke? Ali ni to radi naravne sramežljivosti, ki je stražarka morale? Če bi te sramežljivosti bilo več med nekaterimi tako zvanimi kulturnimi damami po raznih letovišjih, bi tudi bilo manj nagote.

»Nova doba« in maškarada. Celjsko glasilo JNS je prineslo v zadnji številki celo vrsto napovedi in priporočil raznih maškarad. Med temi so tudi bile naslednje: pustno rajanje za sokolsko dečo v Celju, maškarada sokolskega društva v Braslovčah, maškarada sokolskega društva Store-Teharje, pustni korzo v sokolski dvorani v Hrastniku, sokolska maškarada v sokolskem domu v Laškem v soboto, 3. februarja, mladinska maškarada v nedeljo, 4. februarja v sokolskem domu v Laškem z obljubo nagrad za najlepše maske... Namesto priznanja za napredek mladine v prosveti in krepostnosti pa nagrade za najlepše maškarade! Vsak po svoje!

Važni gospodarski predlogi

Krajevna Kmečka zveza v Dobrni pri Celju je imela redni letni občni zbor v nedeljo, dne 28. januarja. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je bilo delovanje edinice zelo razgibano in uspešno. Priredila je več predavanj iz kmetijstva, oskrbela skupno nabavo koruze, živinske soli in modre galice, dosegla zvišanje cene mleku na 2 din za liter, stavila oblastvom in glavnemu odboru predloge, ti-

čočo se zboljšanja kmetovega položaja, in drugo. Na občnem zboru so bili soglasno sprejeti tudi sledeči predlogi:

1. Carina na uvoz kmetijskih strojev naj se odpravi, da se omogoči nabava boljših in cenejših strojev.

2. Leto za letom stavijo naše kmetijske organizacije predloge, da se zajec, največji škodljivec sadjarstva, izloči iz lovske zaščite.

Angleški vojaki na zapadnem bojišču poslušajo radijska poročila

Na Finsko prihaja vse polno prostovoljcev: švedski prostovoljec

Letalski častnik iz angleške Indije na zapadni fronti

Francoski vojaki prevažajo na bojišče časopise na motorjih

ki se borijo zoper njega in nas zatirajo. Bog jih bo udaril.«

Leta so že minula, a boljše stvari so še vedno gospodarili, Bog jih ni udaril.

Nataša je bila istega čustvovanja ko oče. Zaupala je. Iz njenih oči je vedno odseval tisti tajinstveni plamen, ki ogreva mladost in ki ni nič drugega, kakor upanje v življenje.

Slučaj Klavsa Andrejeva ji je sicer vsekakor globoko rano, a polagoma jo je prebolela. Skrb za mater in brata je zatrla v njej misel na lastno bol.

Med temi rdečkarji, ki so vznemirjali deželo, preganjali ljudi ko divje zveri in morili v njih upanje v boljše čase, je ona ohranila zaupanje v rešitev, svobodo...

Starka je sključena sedela in skrivala obraz v dlani. Nataša je mislila, da dremlje in je ni motila. Sedla je na stolček na drugi strani ognjišča. Da bi pregnala nemirne misli, je začela moliti.

Čez nekaj časa se je zaslislal iz sobe suh kašelj. Deklica je vzdrla glavo. V srcu se ji je vzbudilo sočutje do ubogega brata. Kako rada bi mu pomagala! Pol življenja bi dala za njegovo zdravje. Tako mlad je še in že zapisan smrti. Z njim vred je trpela.

Od brata so pohitele njene misli k očetu. Nemir se je spet vzdramil v njenem srcu. Čutila je, da mora narediti konec tej negotovosti.

»Mati!« je nežno poklicala.

Starka je dvignila glavo in jo vprašaje pogledala.

»Jaz bom šla k Olgoporovim, morda je oče pri njih.«

»Le pojdi! Tudi jaz sem že nemirna zaradi tako dolge zamude.«

»Z Bogom, mati!« je še Nataša rekla. Nato je odšla.

Mati se je sklonila nad ogenj in je pobrskala po žerjavici. Nato si je spet zakrila obraz in se zamislila.

Nataša je skoraj tekla. Zdelo se ji je, da jo preganjajo temne sence. Zbežati jim je hotela, a čim bolj je hitela, tem bolj so silile za njo.

Vsa zasopla se je ustavila pri vratih Olgoporove hiše. Hitro jih je hotela odpreti in vstopiti, a zaslislala je otroški jok. V srcu je začutila velik nemir. Zaslutila je, da tudi Olgoporova ni doma. Pred očmi se ji je zameglilo. Čez čas je zadušila v sebi razburjenost. Odprla je vrata in vstopila.

Soba, v kateri se je znašla, je nudila sliko največje bede. Ob stenah so stale stare, polomljene postelje brez posteljnine. Spreddaj je bila zamazana miza. Na njej je nekaj praznih krožnikov zastoj pričakovalo borno prežganko. Raz oken so visele zamazane, raztrgane zavese... To sobo je Nataša poznala kot eno najlepših v Balti. A zadnja leta se je Olga Olgoporova zastoj borila proti bedi in je vse skupaj pustila v nemar.

Sredi sobe je sedela Olga, obkrožena z otroci. Uboga

ma statut svobodnega mesta. Leta 1854 je Anglija v svojem imenu kakor tudi v imenu Irske, Škotske, Walesa in svobodnega mesta Warwick napovedala Rusiji vojno. Po dveh letih so sklenili mir, toda k podpisu mirovne pogodbe so pozabili povabiti tudi zastopnike Warwicka. Neki iznajdljivi častnik je to pred kratkim dočel in je presenečenim warwiškim mestnim očetom sporočil, da je mesto v času, ko se Anglija tako poteguje za tesno zvezo z Rusijo, bila prav za prav še vedno v vojnem stanju s to državo.

*

Najhitrejša riba

Kakor je neki ribogojec v Seattle, Wash. po dolgem raziskovanju dočel, je jastog najhitrej-

te, toda glas našega kmeta, ki tvori 80% jugoslovanskega prebivalstva in ki ga imenujejo »steber države«, ostaja glas vpijočega v puščavi; zato predlagamo in zahtevamo od naše Kmetijske zbornice, od naših bodočih zastopnikov banovinske samouprave in od bodočih državnoborskih poslancev, da bodo delovali z vsemi silami in uporabili vsa sredstva, da se proglasi zajec za škodljivca, ki ga sme vsakdo z vsemi sredstvi zatirati.

3. Ustanovi naj se več prostih mest za gojenje naših kmetijskih šol. Za podeljevanje podpor, odnosno prostih mest, naj bo merodajen splošen gospodarski položaj gojenčevih staršev, ne pa zgolj davčna podlaga.

4. Izvoz goveje živine in svinj, ki so za slovenskega kmeta najvažnejši izvozni predmet, naj se poveri našim domačim zadrugam, da ne bo šel prekomerni dobiček v žepe ustanovam ali posameznikom, ki so jim kmetijske koristi prav malo ali nič pri srcu.

Novice iz domačih krajev

Zasluzeno visoko odlikovanje. Kralj je odlikoval z redom sv. Save III. stopnje g. dr. Ožbalta Ilavniga, upokojenega starešina okr. sodišča pri St. Lenartu v Slov. goricah. K zaslužnemu odlikovanju naše častitke!

Dvojni jubilej znane mariborske osebnosti. Zadnje dni je obhajal dvojni jubilej g. Blaž Zafošnik v Mariboru, katerega pozna vse Slovensko štajersko. G. Blaž je pri duševni čistosti in telesni moči dočakal 80 let in obenem je že uslužben 45 let pri zavarovalnici »Slavija«. Zavednemu narodnjaku naše častitke!

Zlata poroka staršev dveh duhovnikov. Pri Sv. Tomažu pri Ormožu sta obhajala zlato poroko 3. februarja Munda Matija in Terezija, rojena Plohl. V zgledelem zakonu se jima je rodilo osem otrok, od katerih so živi štirje in sta dva duhovnika. Starejši Vinko je župnik v Kamnici pri Mariboru, mlajši Ivan pa duhovnik šibeniške škofije. Jubilanta sta znana daleč naokrog kot zelo delavna in je oče v teku dosedanjega življenja zgradil po okoliških župnijah nad 70 gospodarjem domačije. V Mundovo hišo zahajajo že od nekdanje krščanske časopisi, katere čita zlati ženin Matija še brez ocal, kar znači, da je pri polni duševni čistosti in telesni moči. Častitkam k zlatemu jubileju se pridružuje tudi »Slovenski gospodar« z iskreno željo: Bodita srečna, zdrava in zadovoljna do skrajnih mej človeškega življenja!

Lokomotiva smrtno povozila železniškega premikača. Dne 1. februarja dopoldne se je zgodila na mariborskem glavnem koločvoru smrtna nesreča. 30 letni premikač in zavirač Anton Deutschmann s Pragerskega je bil zaposlen s čiščenjem kretnice, ko je pripeljal graški brzovlak s precejšnjo zamudo. Lokomotiva je zavozila naravnost v Deutschmanna, ki je prišel pod kolesa in so ga izvlekli mrtvega. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo z dvema malima otrokoma.

Starček omagal v visokem snegu. Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju so našli v borovju na šikolski cesti 80 letnega preužitkarja Ludovika Skribeja iz cirkovške župnije, ki je na potu iz Ptuja v visokem snegu omagal in zmrznil.

Smrtna žrtev prometne nesreče. Terezija Berger, žena delavca iz Slov. Bistrice, je zapustila 1. februarja bolnišnico v Mariboru in se je odpeljala z avtobusom proti domu. Izstopila je pri Sv. Jožefu nad Slov. Bistrico, ker je imela od tam najbližje domov. Po izstopu se je premalo ognila in jo je najbrž udaril blatnik naprej vozečega avtobusa. Ženska je obležala, saj nikdo v avtobusu ni opazil nesreče, ob cesti v snegu z zlomljeno noge. Našla jo je kmalu Slovenjebistričanka ter poklicala sosede in moža poškodovane, da so jo odnesli na dom, kjer pa je kmalu umrla. Zdravnik je ugotovil poškodbo noge, ni pa mogel dognati notranjih poškodb, ki bi bile povzročile smrt. Gre za nesrečen slučaj.

Snežni plaz podrl ostrešje hiše. Snežni plaz je podrl ostrešje domačije posestnika in kovača Franca Peršuha v Račah, ki je oškodovan za 7000 din.

Snežni plaz smrtno zasul viničarko. V Korenjaku pri Zavrču je delala viničarka Terezija Bratuša gaz v sneg do hiše, ki stoji ob strmem pobočju. Pri delu je presenetil Bratuševo s strmine sproženi plaz, ki jo je vzel s seboj. Ker viničarke ni bilo domov, so šli domači pogledat. Kakor hitro so opazili plaz, jim je bilo jasno, da je Bratuševa pokopana pod njim. Plaz so razkopavali tri dni, preden so domači in sosede prikopali do zadušene žrtve, ki je bila komaj poldrugi meter pod sneženo odejo.

Mlad žagar ob roko. Na žagi lesnega trgovca Franca Praznika v Ravnah pri Šoštanjnu je odrezala cirkularko, levico v zapestju 19 letnemu žagarju Ivanu Anželaku iz Podgorja.

Upokojeni rudar in mali posestnik zmrznil. V Dalcah pri Leskovcu na Dolenjskem je živel v koči s svojo družino 68 letni upokojeni rudar in mali posestnik Matija Češnovar. Ko sta se vračala 31. januarja dva posestnika iz Dalce proti Lomnu, sta opazila izven vasi v snegu človeka, ki ni dajal nobenih znakov življenja. Takoj sta se vrnili v Dalce do posestnika Kerina, ki je spoznal v neznanem Matijo Češnovarja, ki je izven vasi vsled starostne oslabelosti zašel v visoki sneg, iz katerega ni več mogel in je zmrznil. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

Smrtna prometna nesreča. V bližino železniške postaje v Kranju so hodile delavke iz tovarne Inteks v točilnico na malico. Ko so se vračale zopet ob pol sedmih zvečer na po-

ša morská riba. Plava tako hitro, da doseže hitrost 40 km na uro in more s to naglico plavati več ur dolgo, ne da bi se utrudil. Izmed siadkovodnih rib pa je ščuka najbolj urna riba. Vendar se z jastogom ne more meriti, ker doseže ščuka le hitrost 16 km na uro.

★

Raznovrsten počitek

Kadar smo utrujeni, se vsedemo na stol ali pa se vležemo na posteljo. Tako počivamo pri nas. Drugi narodi, druge navade. Žene rodu Hamag v Afriki se vsedejo na izdolbeno kameenje, kadar se hočejo odpočiti. Nas bi gotovo bolele kosti, če bi storili isto. Papuanec počepnejo tako, da leži vsa teža telesa v prstih na nogah. V tem položaju se po-

žena je bila sama kost in koža. Otroci so jokali in ona jih je tešila.

Ob pogledu na to bedo je Natašo začelo dušiti v prsih in grlu. Le s težavo je spravila iz sebe vprašanje:

»Olga, kaj se je zgodilo tvojemu možu? Ali še ni prišel domov?«

»Ne vem, kaj je z njim! Otroci jokajo, češ, da se oče več ne bo vrnil.«

Natašo so zbudle te besede, a je zadušila bol in mirno dejala:

»Kako morete misliti kaj takega! Drugi so se sicer res vrnil, že pred nekaj urami, toda zaradi tega se še ni treba vznemirjati.«

Silila se je na smeh, da bi tem bolj gotovo pomirila Olgoporove. Toda te otroške oči, iz katerih je odseval nemir, te mlade duše, ki so izgubile upanje na očetov povratek, so bile za deklico nekaj groznega. Če ne bi napela vseh sil, bi tudi sama zaihtela. A tako je požirala solze in na videz veselo govorila:

»Potrpite! Kmalu se bosta vrnila vaš in naš oče.«

Tudi sama je sedla k otrokom. Privijala jih je k sebi in božala. Otroci so se zaupljivo stiskali k njej.

Olga je vstala in stopila k oknu. Njena visoka, suha postava je vzbudila v spominu sliko smrti.

Nataša jo je sočutno opazovala. Čez čas je tudi ona vstala, stopila k jej in ji prigovarjala, naj se pomiri.

Olga je topo strmela skozi okno. Natašine besede niso našle odmeva v njenem srcu.

»Olga, jaz bom šla k reki. Morda tvoj mož in moj oče popravljata mreže.«

»O, ne! Dobro veš, da ribiči ob reki ne smejo popravljati mrež.«

»Vem. Toda njima je šubin morda dovolil.«

Olga se je trpko nasmehnila.

»Nataša, ne tolaži se s tem. Šubin nikdar ničesar ne dovoli... Najbrž se jima je prevrnil čoln in sta oba našla smrt v vodi, kakor že več drugih ribičev.«

»Če bi se bilo to zgodilo, bi nam bila Dragina ali Simnov sporočila.«

»To se je lahko tudi tako zgodilo, da ona nista videla.«

»Pa bi nas boljševiki obvestili.«

»O, ne veruj tega. Ne pozabi na to, da smo v njihovih očeh mi in vi bivši 'beli'. Boljševiki sovražijo tvojega očeta in mojega moža, ker sta služila v Denjkinovi vojski. Če sta poginila v vodi, je to njim samo v veselje. Mi pa nismo toliko vredni v njihovih očeh, da bi nam sporočili njuno smrt.«

Otroci so spet zajokali.

Nataša je uvidela, da je vsaka tolažilna beseda prazna, zato je rekla:

»Pojdem k reki!«